

Ruts Baumann meenutades

Käesoleva aasta helmekuul täitus 120 aastat omaaegse armastatud näitleja Ruts Baumann sündinud.

Ruts Baumann (õieti Karl – Rudolf Baumann) sündis Maidla külas Koluvere-Kalju vallas Kullamaa kihelkonnas 9. veebruaril 1892.a. Koolihariduse omandas Tallinna 4-klassilises linnakoolis. Õppis põllumajandust ja karjakasvatust Laitse ja Aaspere mõisas ning omandas 1914.aastal kontroll-assistendi kutse.

Oma näitlejateed alustas ta 1910.a. asjaarmastajana Tallinnas.

Aastatel 1916-1919 töötas juba kutselise näitlejana Tallinna Draamateatris ja 1931-1941 Tallinna Tööliseatris. Hiljem oli Ellamaa rahvamaja juhataja ja kohaliku näiteringi juht.

Temast on ilmunud kaks raamatut: 1938.a tema enda kirjutatud „Minu teekond lavale“ ja 1999.a. näitleja tütre Lia Kevvai mälestused „Moemees: mälestusi Ruts Baumannist“.

Ruts Baumann kaasaegsed on teda iseloomustanud kui meest, kel puudus piir tõe ja nalja vahel. Ta oli teravmeelne naljahammas ja ammendamatu huumorijuttude vestja. Ise olevat öelnud: „Need kõik tõestisündinud lood“. Olgu see siis lugu, kuidas ta tahtnud Paldiski linna suurtööstur Fordile maha müüa või kuidas nad näitleja Sass Teetsoviga Titicati järve ääres tiigrijahil käisid ja kohaliku suguharu pealiku poja pulmapeost osa võtsid. Ja kui siis peo lõpul ämm vardas ära praeti ja söödi. „Proovisin ka. Vintske oli. Aga palmiviina sai kõvasti alla, peale ja vahele võetud. Polnud väga vigagi“. Ta oli kirjanik, teravapilguline ajalookroonik, filosoof .

Siinkohal mõned tema tõekspidamised:

- ✓ „Minu elus pole suurt õnne olnudki, võib olla sellepärast, et olen armastanud kõike väikest ja omaette olemist. Mul on liiga hea süda elu jaoks“.
- ✓ „Õige suurus on see, kes vastab, kui temalt küsitakse, kuidas on ta nimi: „Ma ei mäleta seda isegi“.
- ✓ „Mõistus ei ole tarkus, mõistus on tarkusest arusaamine“.

Voldemar Panso küsinud oma raamatus „Portreed minus ja minu ümber“: „Kes ta oli, see inimene, Ruts Baumann?“. Ja vastab: „Baumann oli ebatavaline nähtus meie laval“.

Ruts ise on oma näitlejatöö kohta öelnud: „ ...need sulased, popsid, kalamehed, antvärgid ja muud rätsepap - ma olen nende keskel elanud, nende ametit pidanud, nendega leiba jaganud ja viina võtnud. Eks ma ole isegi natuke neist kõigist“.

Ta on mänginud Eesti mängufilmides „Vallatud kurvid“, „Pöördel“, „Vihmas ja päikeses“, „Elu tsitadellis“ ja „Näitleja Joller“.

Sünnilt ja hingelt oli Ruts aga maamees. „Maa on põllud ja mets, maameeste jutud poe juures, hobused ja lehmad, sõnnikulõhn, jorjenid ja kirsioied ja palju muud, mida ei saa seletada, vaid mida peab tundma“, on Ruts öelnud.

Ruts Baumann suri 17. septembril 1960 Ellamaal ja tema põrm puhkab Tallinna Metsakalmistul. Häädemeeste Huvikeskuse näitering mängib 3. märtsil kell 19.00 Kullamaa Kultuurimajas näitemängu „Külmapildid“, mis on pühendatud Ruts Baumann mälestusele.

Loit Lepalaan

Kullamaa kultuurimaja direktor